

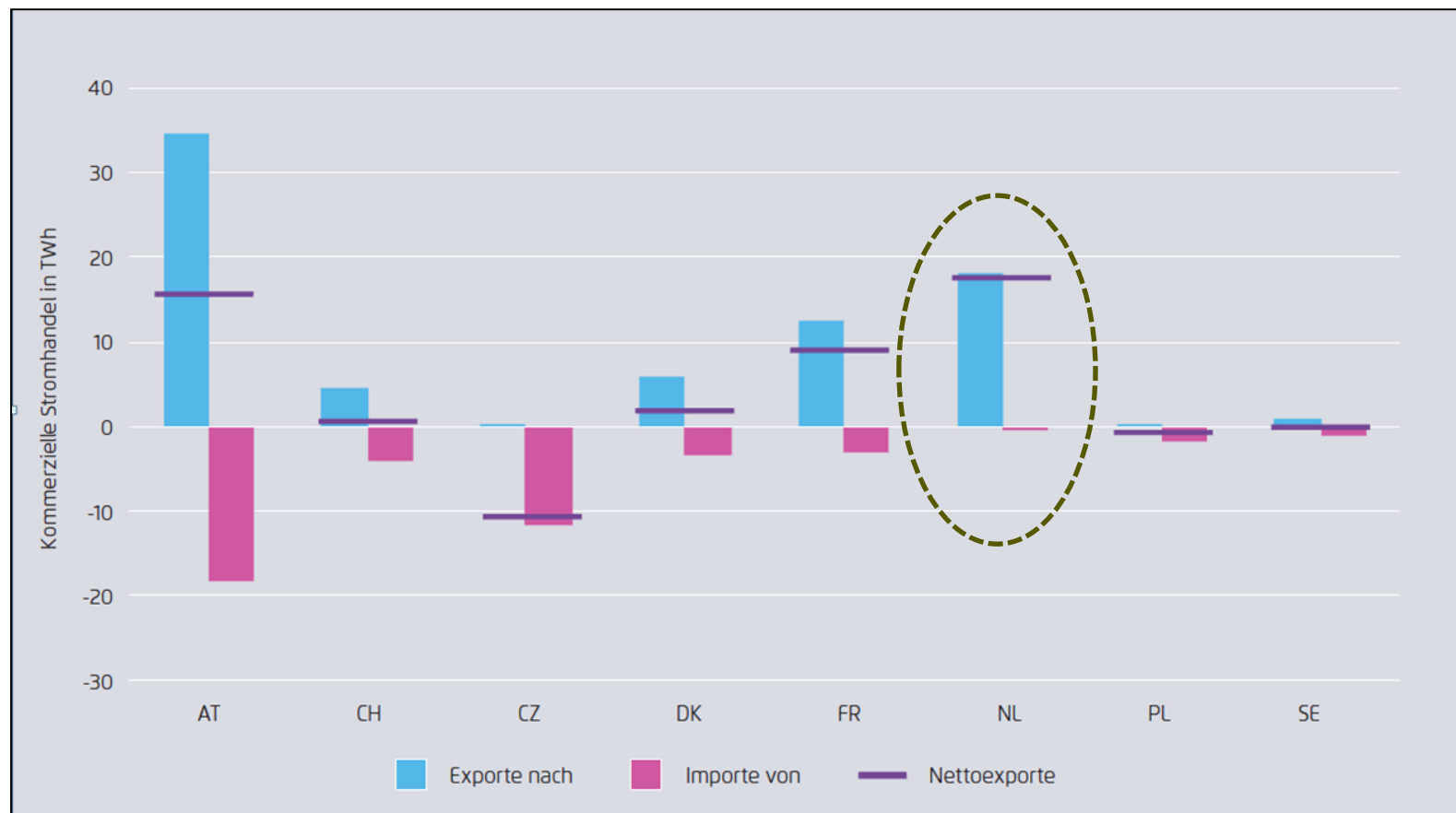
Planbureau voor de Leefomgeving

Stand van zaken Duitse 'Energiewende'

15 mei 2014 | Jos Notenboom

Waarom Duitsland?

Handelsstromen elektriciteit tussen Duitsland en buurlanden

Bron: Agora 2014

Enkele kwantitatieve doelen uit het Energieconcept 2010 van de Bondsregering en stand van zaken 2012

	2012	2020	2030	2050
X Broeikasgasreductie t.o.v. 1990	-24,7%	Min. -40%	Min. -55%	Min. -80-95%
✓ Hernieuwbare energie, aandeel	12,4%	18%	30%	60%
✓ Hernieuwbare energie, aandeel elektriciteit	23,6%	Min. 35%	Min. 50%	Min. 80%
X Primair energieverbruik t.o.v. 2008	-4,3%	-20%		-50% (2040)
X Energieproductiviteit	1,1% per jaar (2008-12)	2,1% per jaar (2008-50)		
? Energieverbruik gebouwen t.o.v. 2008		Ordegrootte -80%		
X Finaal energieverbruik transport t.o.v. 2005	-0,6%	-10%		-40% (2040)
X Aantal elektrische auto's	10.078	1 miljoen	6 miljoen	

Bron: BMWi 2014

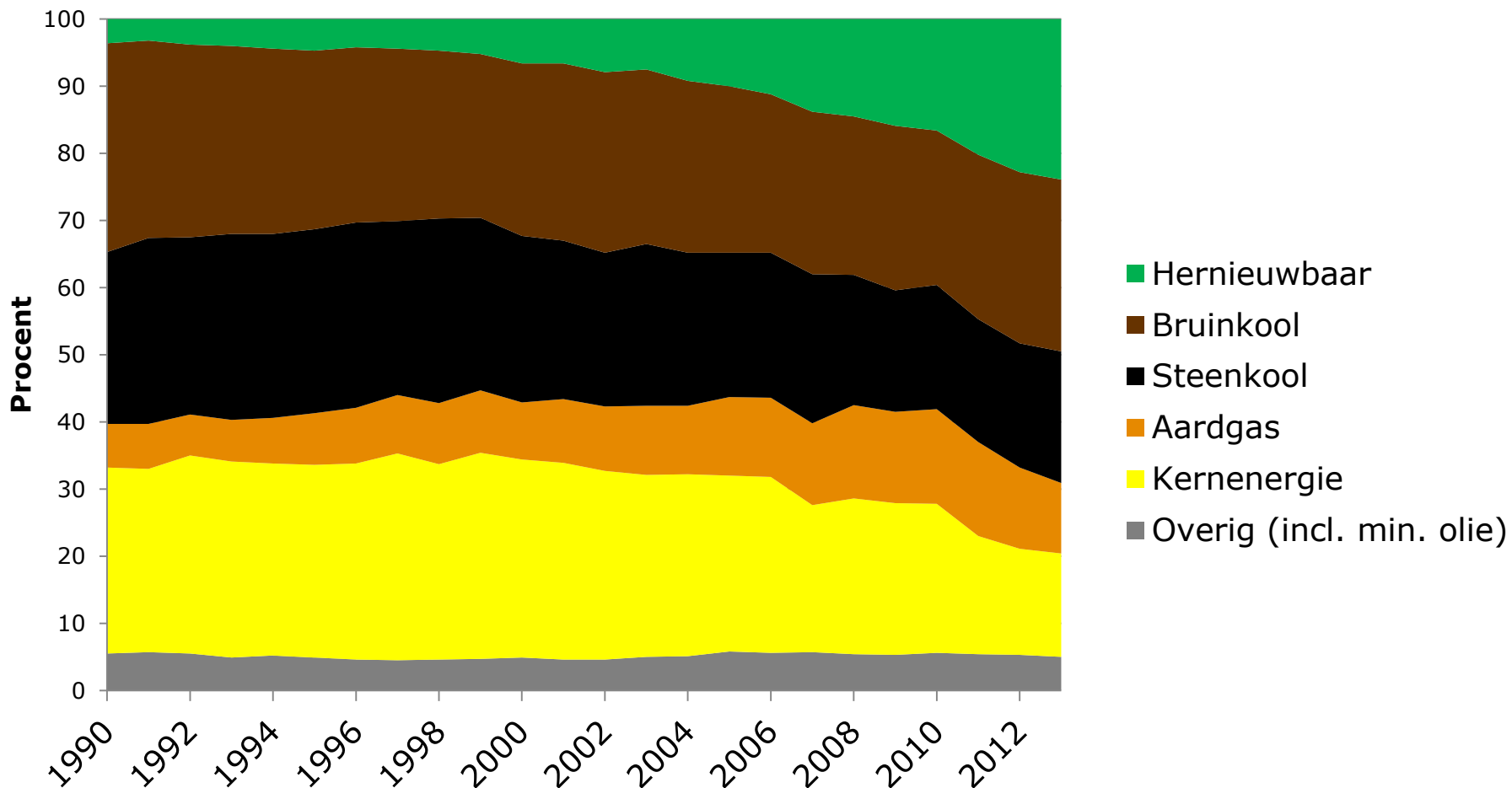

Drijfveren

1. Industriepolitiek
2. Voorzieningszekerheid
3. Broeikasgasemissiereductie
4. Betaalbaarheid
5. Ethische overwegingen

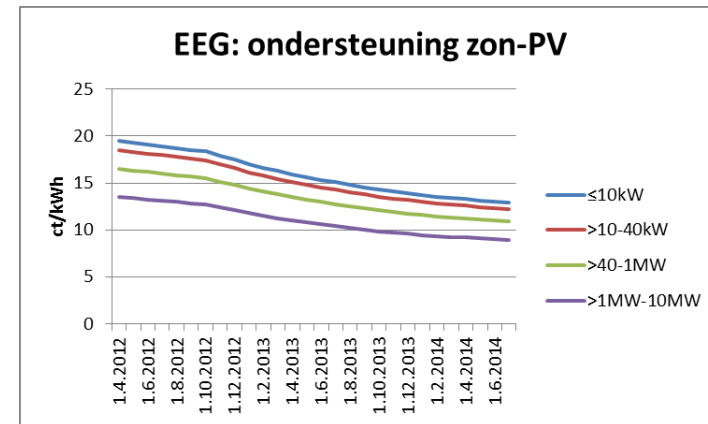

Duitse stroommix

Erneuerbare-Energien-Gesetz (EEG) 2000

- Recht op levering aan stroomnet, ook kleine producenten
- Kostendekkende techniek-specifieke vergoeding
- Innovatiedruk door dalende vergoedingstarieven
- Financiering transparant over de stroomrekening

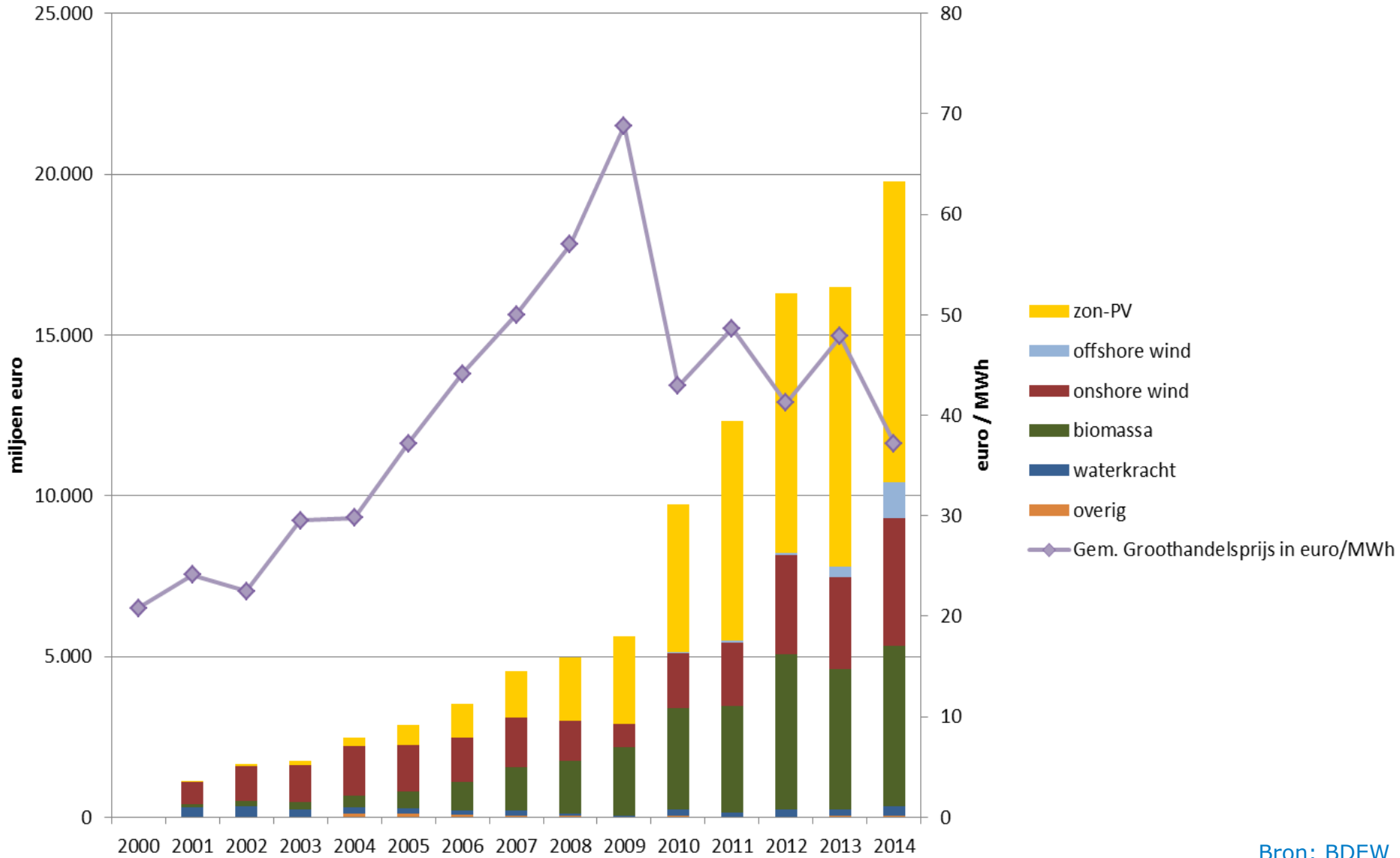

Knelpunten 'elektriciteitswende'

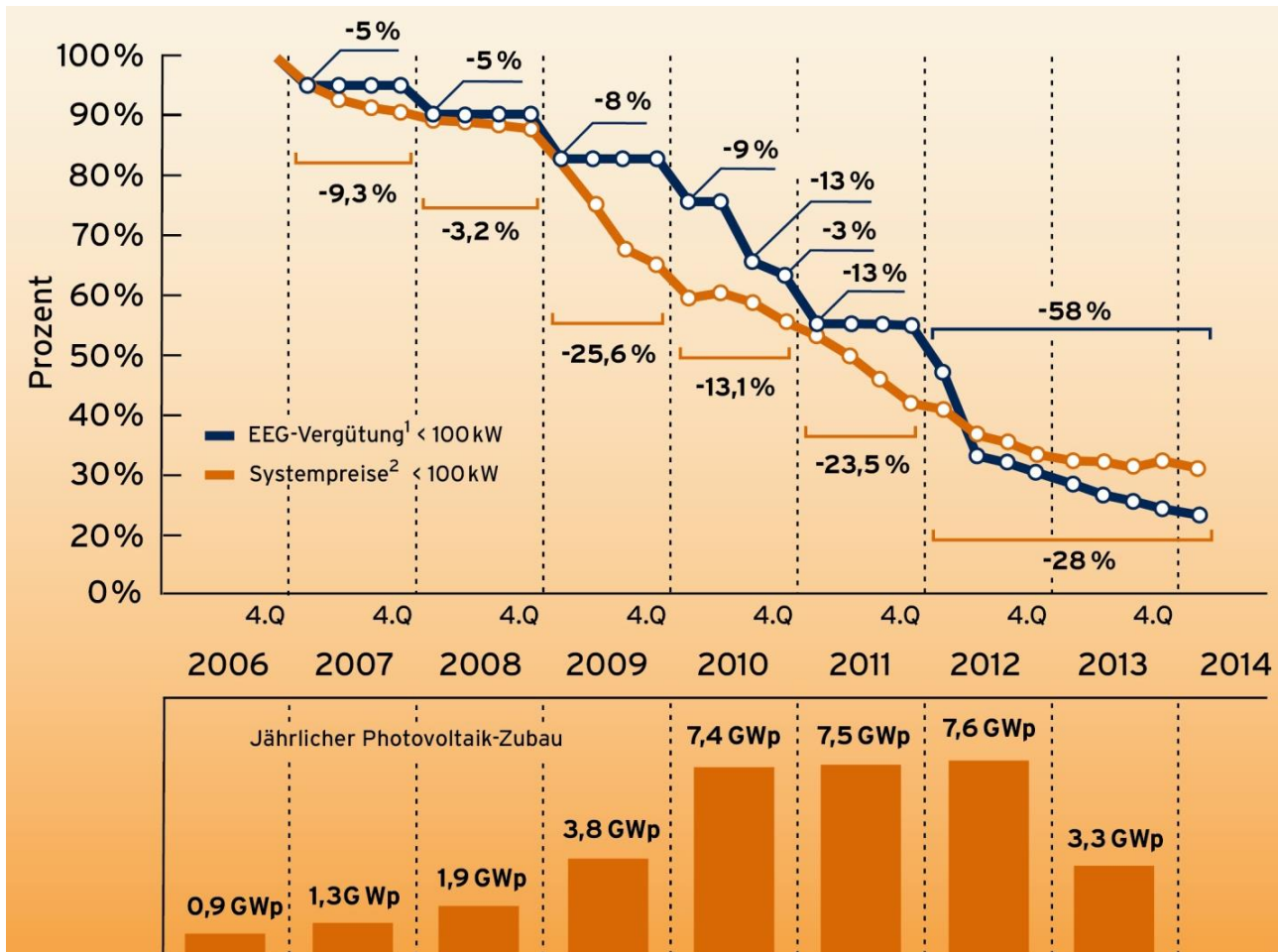
- Kostenontwikkeling
- Marktintegratie
- Broeikasgasemissies

EEG Differenzkosten (onrendabele top)

Bron: BDEW

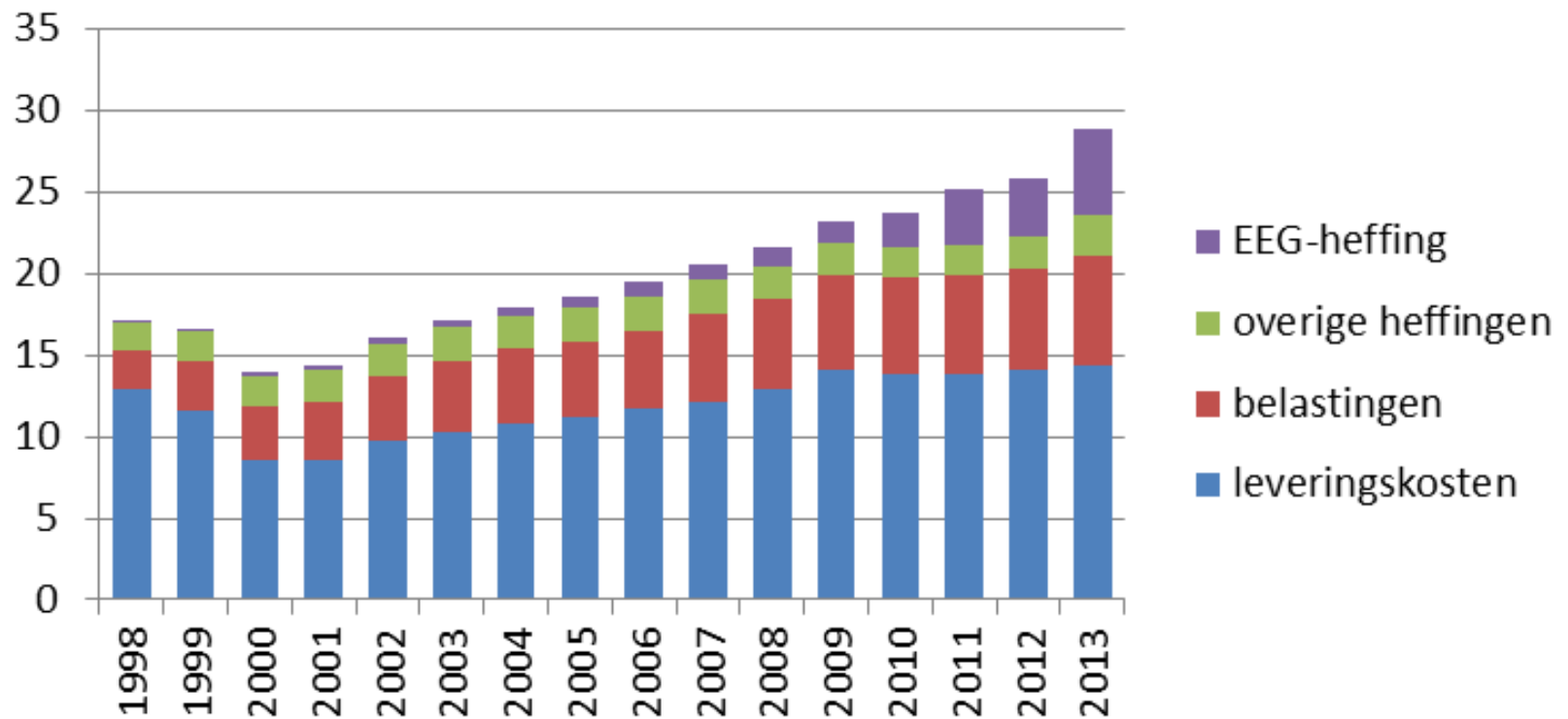
Kostendrijver zon-PV

Bron: BSW Solar

Stroomprijs huishoudens

Gemiddeld driepersoonshuishouden, 3500 kWh/jaar

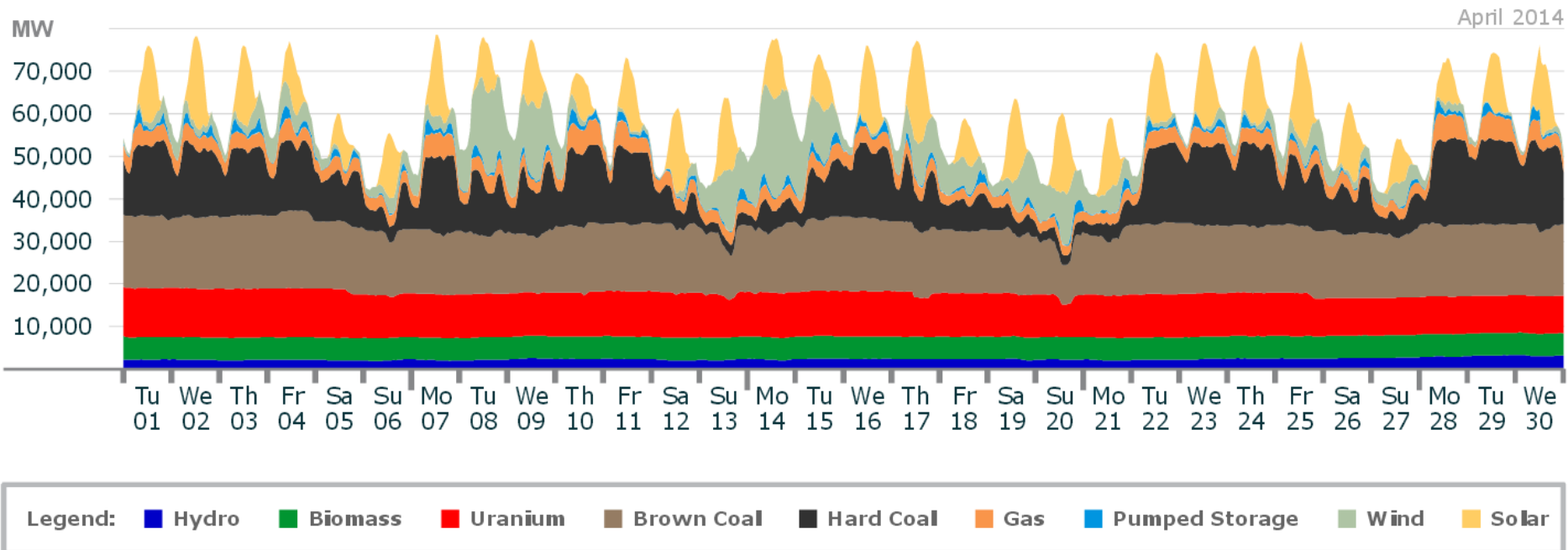
Bron: BDEW

Detailed Electricity Production

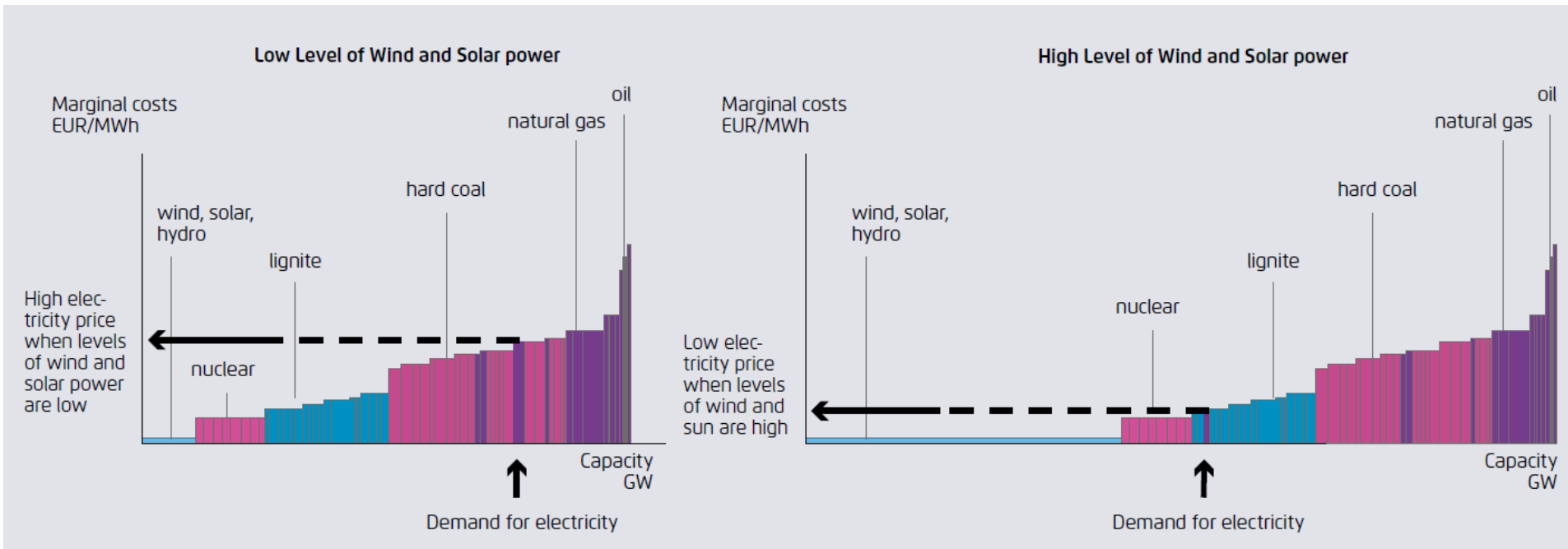
April 2014

Actual production

Bron: Fraunhofer

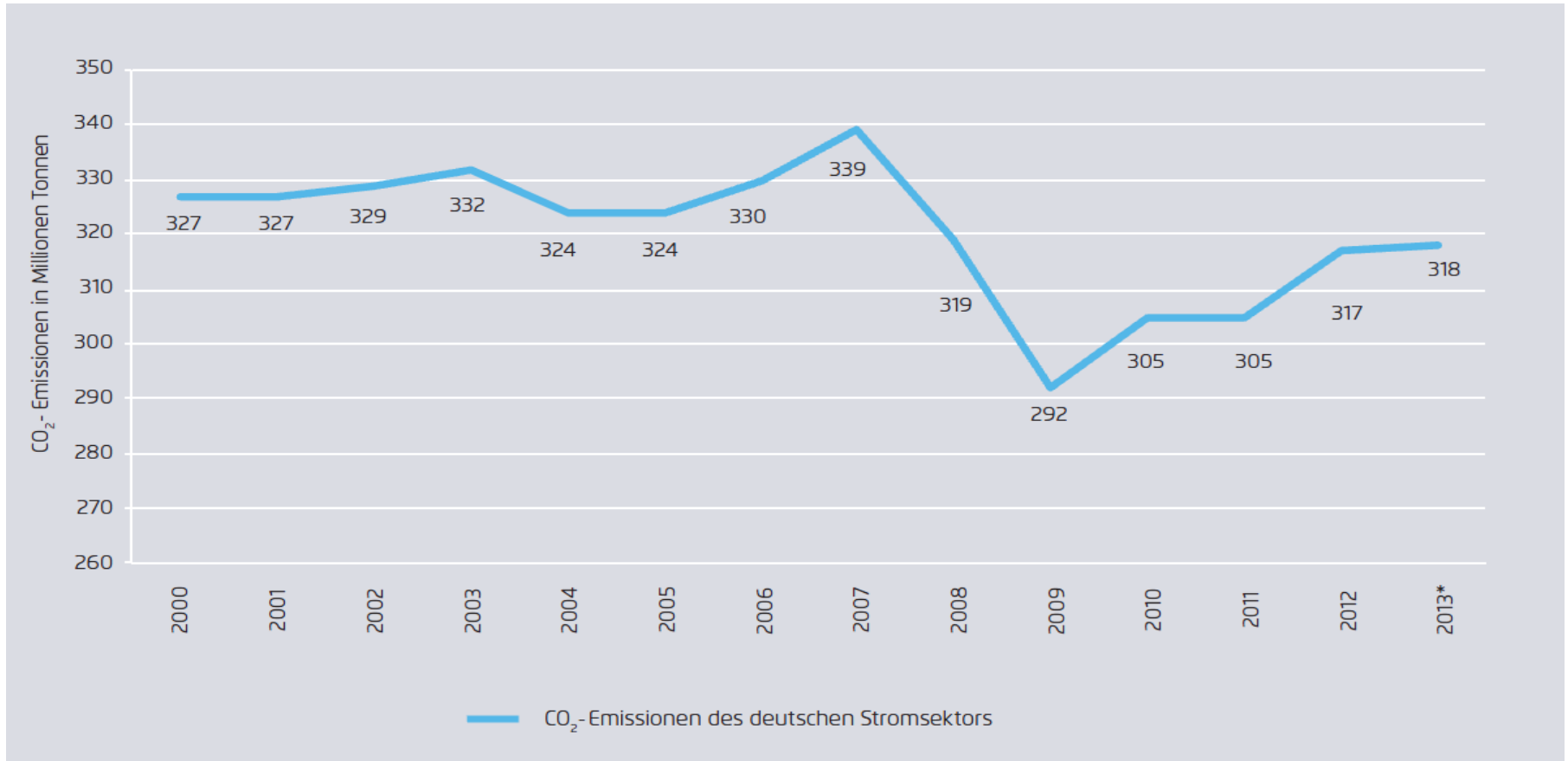
Marktintegratie: het merit-order-effect

Bron: Agora

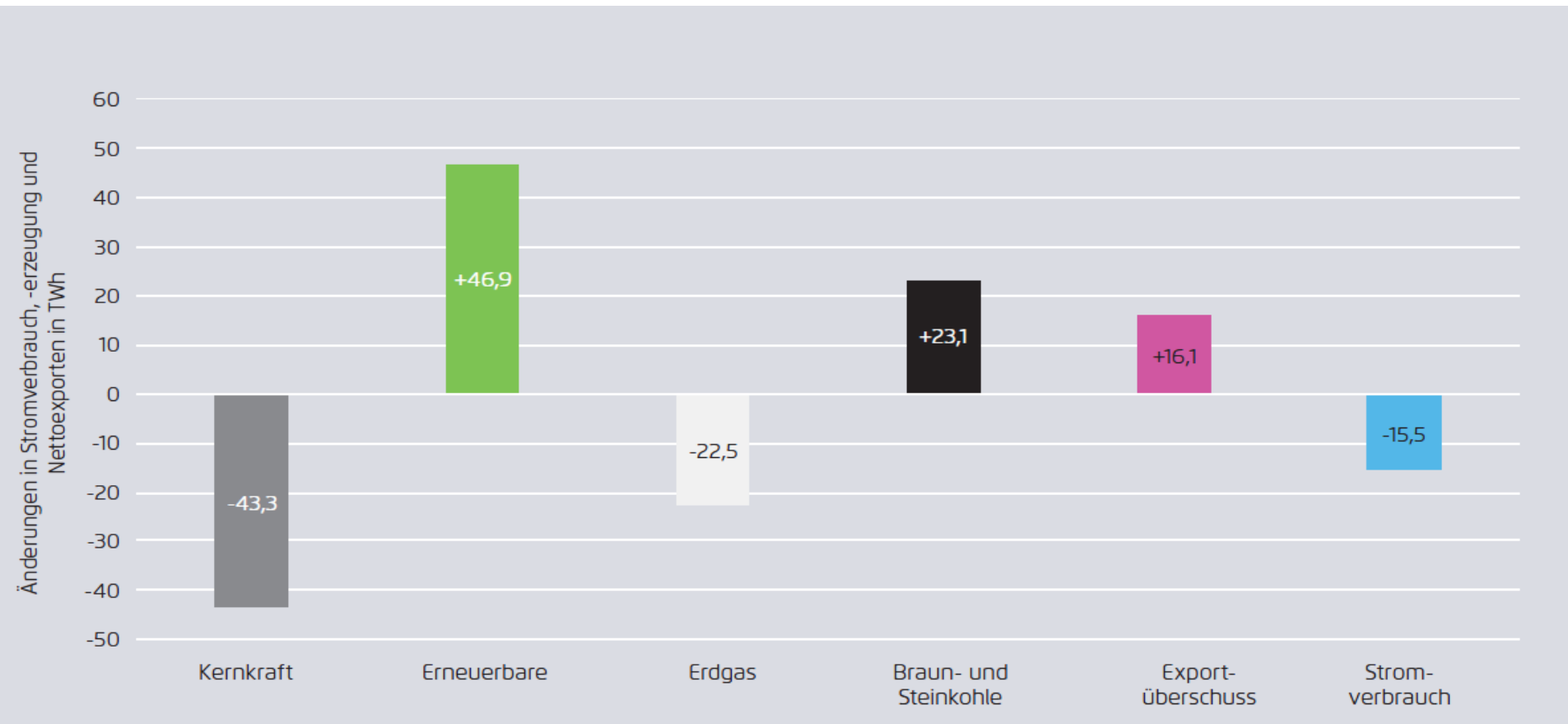
CO₂-emissies Duitse elektriciteitssector

Bron: Agora

Veranderingen Duitse stroomproductie 2010 - 2013

Bron: Agora

EEG 2014 voorstellen

- Hernieuwbaar
 - Onshore wind, zon-PV: beide groei 2.500 MW/jaar
 - Offshore wind doel: 6,5 GW (2020), 15 GW (2030)
 - Bio-energie: groei 100 MW/jaar
- Marktintegratie
 - Van tarieven naar premies (FIT > FIP)
 - Veiling: hoogte vergoeding (vanaf 2017)
- Zelfopwekking, zelfconsumptie
 - Meebetalen aan EEG-heffing
 - Uitzonderingen industrie
- Industrievrijstellingen
 - Blijven grotendeels intact

Agenda Merkel III (2013 – 2017)

1. Hervorming EEG
2. Hoogspanningsnetten
3. Opslag
4. Capaciteitsmarkt
5. Nationale consensus (Atomausstieg -> Energiewende)
6. Plan- en investeringszekerheid
7. Burgerenergie
8. Emissiehandel
9. Europese afstemming